

Høringsuttalelse – Besøksbidrag og finansiering av fellesgoder

I forbindelse med høringsutkastet om besøksbidrag ønsker vi å fremheve punkter som etter vår vurdering ikke er tilstrekkelig belyst.

1. utfordringer og finansiering av fellesgoder

Høringsutkastet gir ikke en tilstrekkelig vurdering av hvordan besøksbidrag kan løse fellesgodeutfordringer i reisemål med høyt besøk. utfordringene inkluderer:

- Manglende kapasitet på offentlige toaletter og søppelhåndtering, som er hyppig omtalt i media.
- Behov for finansiering av sikkerhetsfremmende infrastruktur i fjellområder for å redusere behovet for redningsaksjoner.
- Ivaretagelse av natur- og kulturverdier som er avgjørende for reisemålets kvalitet og bærekraft.

Selv om mange reisemål ikke opplever overturisme, er det behov for å sikre midler som både styrker lønnsomheten i næringen og kvaliteten på opplevelsene for besøkende og fastboende.

2. Inkludering av alle besøkstyper

Det er kritisk at både cruise gjester og dagsbesøkende inkluderes i besøksbidragsordningen, særlig i kommuner med stort dagsbesøk og lav overnattingskapasitet. Eksempler som Geirangerfjorden, Trollstigen og Atlanterhavsvegen viser hvordan store besøkstall utfordrer lokal infrastruktur uten at tilsvarende midler tilfaller kommunen. Vi stiller spørsmål ved hvorfor dette ikke er inkludert i høringsutkastet.

3. Modellen for avgiftens utforming

- **Flat rate vs. Prosent:** En fast avgift per gjest eller opphold er enklere å administrere og gir en rettferdigere byrdefordeling enn en prosentvis modell. Det bør også ikke være en avgift som straffer de som bor lenge på samme sted, eks. fisketurister på campingplasser og hytter som bor i 2-3 uker sammenhengende på samme sted.

- **Separat avgift:** Det er avgjørende at avgiften legges til som et påslag uten å bli en del av overnattingsprisen. Dette sikrer at gjesten, og ikke overnattingsbedriften, bærer kostnaden.
- **Differensiering på by og distrikt:**
Mange av reiselivsbedriftene som ligger i distriktene har en utfordrende sesongprofil, der det egentlig vil være mest lønnsomt å holde stengt i lavsesong. Men det er mange som likevel holder åpent for at det skal være et tilbud for lokalbefolkningen og lokalt næringsliv for øvrig. Hvis en avgift blir likt belastet i by og distrikt, så har dette en stor konkurransevridende effekt.

Utkastet gir ikke nok klarhet rundt hvordan avgiften skal innkreves, hvilke aktører som har ansvar, og hvordan midlene skal fordeles.

---

4. Lokal og regional fordeling av midler

Høringsutkastet anerkjenner ikke tilstrekkelig at opplevelsene besøkende søker, ofte ligger utenfor kommunen hvor de overnatter. Inntektene fra avgiften bør derfor vurderes fordelt regionalt eller gjennom en modell som reflekterer bruken av fellesgoder på tvers av kommunegrenser.

5. Krav til kommuner som innfører avgiften

For å sikre effektiv bruk av midlene bør kommunene som innfører avgiften:

- Utarbeide en besøksstrategi som sikrer en helhetlig tilnærming til bruk og forvaltning av midlene.
- Sikre at midlene brukes til bærekraftige tiltak som utvikling og vedlikehold av fellesgoder og infrastruktur.
- Det må tydeliggjøres hva midlene kan brukes til og ikke. Dagens definisjon er for svak.
- Det må settes inn regler med tanke på bruk av midlene som også skal gagne nabokommuner med stort trykk. Eksempelvis Geiranger, der mange av overnattingsdøgnene legges til Ålesund, altså i en annen kommune.

At dette nå er opp til den enkelte kommune, uten krav om en strategi, skaper risiko for ineffektiv bruk av midlene.

6. Pilotprosjekter og erfaringer fra Verdensarvfjordene

Det er skuffende at høringsutkastet ikke adresserer tidligere arbeid og forslag om pilotordninger i UNESCO-områder som Geirangerfjorden og Nærøyfjorden. Siden 2018 har det vært jobbet med konkrete løsninger for brukerfinansiering i disse områdene, med mål om å sikre ressurser til drift, utvikling og besøksstyring.

Vi mener det er avgjørende å videreføre dette arbeidet og teste ulike modeller for besøksbidrag som også inkluderer dagsbesøkende og cruise.

7. Valgfrihet og konsekvenser

Valgfriheten for kommunene når det gjelder innføring og nivå på avgiften skaper risiko for konkurransevridning, spesielt mellom kommuner med ulik kapasitet og behov. Dette kan føre til at kommuner med stort press og mange dagsbesøkende, men få overnattinger, ikke får de midlene de trenger for å håndtere utfordringene.

8. Internasjonale erfaringer

Høringsutkastet bør i større grad drøfte erfaringene fra andre land. 21 europeiske land har allerede innført besøksavgifter, som regel som et fast beløp per overnatting. Modellen som foreslås her, med prosentvis påslag, er mindre utprøvd og kan skape uforutsigbarhet for både bedrifter og gjester.

Oppsummering

Høringsutkastet gir en god start med forslaget om en overnattingsavgift, men det mangler en helhetlig tilnærming som sikrer inkludering av cruise og dagsbesøkende, rettferdig fordeling av midler, og en klar strategi for innkreving og bruk. Vi anbefaler å bygge videre på erfaringene fra verdensarvfjordene og å vurdere en pilotordning i Geirangerfjorden og Trollstigen for å teste ut en bredere modell.

Innsendt av:

Destinasjon Ålesund & Sunnmøre

Visit Nordvest